

011. Halk eğitimi merkezlerinde yetişkinlere y6nelik açılan okuma yazma kurs programlarının incelenmesi¹

Mehmet Emin AKTAŐ²

İbrahim Halil YURDAKAL³

APA: Aktaş, M. E. & Yurdakal, İ. H. (2023). Halk eğitimi merkezlerinde yetişkinlere y6nelik açılan okuma yazma kurs programlarının incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 163-179. DOI: 10.29000/rumelide.1252797.

6z

Halk Eğitimi Merkezlerinde 6 binin 6zerinde kurs programı bulunmaktadır. Bu kurs programlarının sayısı Mill6 Eğitim Bakanlığı (MEB) Hayat Boyu 6đrenme Genel M6d6rl6đđ (HB6GM) tarafından yayımlanan yeni programlar ile d6zenli olarak artmaktadır. Yayımlanan kurs programları genel ve mesleki-teknik kurslar olmak 6zere iki başlık altında incelenmektedir. Okuma yazma kursları, genel kurslar başlığı altında yer almaktadır. Okuma yazma kurslarında 6ncelikli olarak sınıf 6đretmenleri g6revlendirilmektedir. Okuma yazma kurslarının açılması için herhangi bir alt sınır bulunmamakla birlikte bir kişi ile bile aılabilmektedir. Okuma ve yazma 6zellikle bilgi çağında 6nemli iki olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Zorunlu eğitime dahil olmayan ya da dahil olup okuma yazma 6đrenemeyen bireyler için hayat boyu 6đrenme kapsamında halk eğitim merkezlerinde okuma ve yazma kursları açılmaktadır. Bu araştırmanın amacı Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan okuma yazma kurs programlarının içeriklerinin 21. YY becerileri 6l6t alınarak incelenmesidir. Çalışmada ayrıca programın amaçları ile 6lme ve değerlendirme b6l6mleri de MEB 2023 Eğitim Vizyonu baz alınarak değerlendirilmiştir. Nitel olarak desenlenen çalışma dok6man incelemesi y6ntemi ile yapılmıştır. Çalışmanın içeriğini Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma 6đretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı, Yoğunlaştırılmış Temel D6zey Okuma Yazma Eğitim Programı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Halk Eğitimi okuma yazma kurs programları ders m6fredatının amaçları 2023 eğitim vizyonu ile karşılaştırıldığında vizyonda geçen çoklu okuryazarlık becerisine uzak kaldığı g6r6lm6řt6r. Kurs m6fredatlarının kazanımları 21. Y6zyıl becerileri ile karşılaştırıldığında 2018 ve 2021 yıllarında g6ncellenmesine rağmen 21. Y6zyıl becerilerine uzak kaldığı g6r6lm6řt6r. Kurs programlarında bahsedilen 6lme ve değerlendirme açıklamaları ile 2023 Eğitim Vizyonuna karşılaştırıldığında 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan başarının 6l6lmesinde kullanılan 6l6tler ve değerlendirme biçimlerinin çeşitlendirilmesi, 6lme değerlendirmede s6re ve sonuç odaklı b6t6nleşik bir anlayış ortaya konulması hedefi ile uyumlu olduğu g6r6lm6řt6r.

Anahtar kelimeler: Hayat boyu 6đrenme, yetişkin eğitimi, halk eğitimi merkezi, yetişkinlere okuma yazma 6đretimi

¹ "Bu alışma 1-4 Aralık 2022 tarihleri arasında evrimii olarak d6zenlenen 1. Uluslararası G6ncel Akademik alışmalar Sempozyumu'nda s6zli bildiri olarak sunulmuştur"

² 6đretmen, MEB, Merkezefendi Halk Eğitim Merkezi (Denizli, T6rkiye), mehmeteminakts@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1148-4851 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 06.12.2022-kabul tarihi: 20.02.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1252797]

³ Doç. Dr., Pamukkale 6niversitesi, Eğitim Fak6ltesi, Temel Eğitim B6l6m6, Sınıf Eğitimi ABD (Denizli, T6rkiye), iyurdakal@pau.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6333-5911

Investigation of literature course programs opened for adults in public education centers

Abstract

There are more than three thousand course programs in Public Education Centers. The number of these course programs is increasing regularly with the new programs published by the Ministry of National Education (MEB) General Directorate of Lifelong Learning (LLL). Published course programs are examined under two headings as general and vocational-technical courses. Literacy courses are included under the heading of general courses. Primary school teachers are assigned to literacy courses. Although there is no lower limit for the opening of literacy courses, it can be opened even with one person. Reading and writing emerge as two important phenomena, especially in the information age. For individuals who are not included in compulsory education or who cannot learn to read and write, reading and writing courses are offered in public education centers within the scope of lifelong learning. The purpose of this research is to examine the contents of literacy course programs opened in Public Education Centers by taking 21st century skills as criteria. In the study, the objectives of the program and the measurement and evaluation sections were also evaluated based on the MEB 2023 Education Vision. The study, which was designed qualitatively, was carried out with the document analysis method. The content of the study is Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program, Adults II. Level Basic Education Program constitutes Intensive Basic Level Literacy Education Program. As a result of the research, the following findings were reached: When the objectives of the Public Education literacy course programs were compared with the 2023 education vision, it was seen that the multi-literacy skill in the vision was far away. When the achievements of the course curricula are compared with 21st century skills, it has been observed that although they were updated in 2018 and 2021, they remained far from 21st century skills. When the measurement and evaluation explanations mentioned in the course programs are compared to the 2023 Education Vision, it has been seen that the criteria and evaluation methods used in the measurement of success in the 2023 Education Vision are compatible with the goal of diversifying, process and result-oriented integrated understanding in measurement and evaluation.

Keywords: Lifelong learning, adult education, public education center, adult literacy education

Giriş

Eğitim öğretimin temelini okuma ve yazma becerileri oluşturmaktadır. Daha sonraki öğrenmeler bu becerilerin üzerine inşa edilmektedir. Okuma becerisi yazma için bir ön koşul olduğundan okuma becerisini etkili bir şekilde kazanamamış bireylerin yazma becerisinde de sorun yaşayacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede özellikle bilgi çağında okumanın çok önemli bir olgu olduğu öne sürülebilir. Okuma ve yazma becerileri ile ilgili alan yazında yapılan tanımlar şu şekildedir;

Yalçın (2002) okumayı, insanların kendi aralarında önceden kararlaştırdıkları özel sembollerin duyu organları yoluyla algılanıp beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi işlemi olarak tanımlamıştır. Öz'e (2001) göre okuma, gözün satırlar üzerinde sıçraması sonucu sözcük şekillerini görerek, bunların anlamlarını kavrama ve seslendirme biçimidir. Kavcar, Oğuzkan ve Sever'e (2005) göre ise okuma, bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama ve kavrama sürecidir. Demirel (2006) okumayı göre okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliği olarak tanımlamıştır. Bay

(2008) ise okumayı, evrensel anlamda duygu, düşünce, deneyim ve izlenimleri kalıcı hale getirme ve karşı tarafa aktarmak amacıyla, toplumlara göre belirlenmiş şekil, sembol ve resimlerin algılanması, algılanan öğeleri kendine özgü yeniden anlamlandırarak zihinde yapılandırma faaliyeti olarak tanımlamıştır. Tüm bu tanımlara bakıldığında okumanın yalnızca gözün harfler üzerindeki hareketlerini içeren yüzeysel bir beceri olmadığı, okunulan bilginin anlamlandırılması ve yorumlanmasını da içeren çok boyutlu bir yapı olarak özetlenebilir (Karadağ ve Yurdakal, 2016, 108). Okuma tanımlarına genel olarak bakılacak olursa okuma, metni görerek seslendirme eyleminden daha fazlasıdır ve zihinsel bir çaba gerektirir. Okuma okuyucunun sözcüklerde yatan anlamı algılaması sürecidir. Ancak temelde okuma becerisi, algılanan bu anlamların birey tarafından yorumlanıp değerlendirme süzgecinden geçirilerek, yeni bir biçimde ifade edilmesidir. Bu sürecin başarılı bir şekilde işlemesi için okuma alışkanlığının geliştirmesi gerekmektedir (Susar Kırmızı, 2008).

Yazma; evrensel anlamda duygu, düşünce, deneyim ve izlenimleri kalıcı hale getirme ve karşı tarafa aktarmak amacıyla, toplumlara göre belirlenmiş şekil, sembol ve resimlerin kullanıldığı en etkili ve kalıcı iletişim faaliyetidir (Bay, 2008). Yazma genel olarak; duygu ve düşüncelerin zihinde yapılandırılıp bir takım sembol ve işaretler aracılığıyla ifade edilmesidir (Yurdakal ve Kırmızı, 2022, s. 129). İlk okuma-yazma eğitimi; bireyin kendini gerçekleştirmesi, hayata hazırlanması, sosyal bir varlık olarak toplumla etkili iletişime geçebilmesi, var olan yazılı ve görsel materyalleri anlaması, kendini etkili bir şekilde yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmesine imkân sağlayacak olan en temel ihtiyaçtır (Bay, 2008). Okuma becerisi çocuklara ilkokul birinci sınıflarda sınıf öğretmenleri tarafından kazandırılmaktadır. Yazma becerisi birey için temel bir gereksinim olup özellikle öğrenci için yaşamsal bir öneme sahiptir (Yurdakal ve Kırmızı, 2022). Bu kapsamda birinci sınıflarda Türkçe dersi kapsamında yürütölen ilk okuma ve yazma eğitimi önem arz etmektedir. Çocuğun ilk okuma yazma ile tanışma süreci örgün eğitime adım atmasıyla başlamaktadır. Çelenk'e (2007) göre ilk okuma yazmanın amaçları ise şunlardır:

- Öğrencinin düzeyine uygun metinleri gerekli hızda ve anlayarak okuya bilmesi.
- Düzeyine uygun okuduğu metinleri ve dinlediği konuşmaları anlayabilmesi.
- Kendi duygu ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatabilmesi.
- Çevresiyle etkili bir iletişim sağlayabilmesi.
- Kurallarına uygun ve işlek yazabilmesi.
- Türk dilini öğrenmek ve kullanmaktan zevk alabilmesidir.

Bireylerin gündelik hayatında ihtiyaçlarını karşılayacak, onların hayata bakışlarını değiştirecek temel unsur okuma yazmadır. İyi eğitilmiş bireyler aynı zamanda toplumların ihtiyaçlarını da karşılar. Bu toplumlar için vatandaşlarının okuma yazma oranlarını artırıp ilerlemeleri içinde bir araçtır. Bunun farkında olan ölkeler vatandaşlarını okur-yazar yapma ve iyi eğitim almalarını sağlama konusunda bilinçli davranmaktadırlar. Bu nedenlerle okuma-yazma eğitimi önemli bir konu olmuştur (Güneş, 1997). Okuma yazma becerisine sahip olmak yetişkinler için de önemli bir konudur. Çünkü okuma yazma becerisi hayat boyu hayatımızı kolaylaştıracak yaşamsal bir yetidir. Ancak zorunlu eğitim çağı dışına çıkmasına rağmen okuma yazmayı bilmeyen yetişkinler de bulunmaktadır. Burada ise karşımıza Hayat Boyu Öğrenme kavramı çıkmaktadır. Hayat boyu öğrenme, bireysel, toplumsal ve istihdam ile ilgili bir yaklaşımla bireyin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla örgün eğitimin dışında hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleridir (MEB, 2018). Bu amaçla ölkemizde MEB çatısı altında HBÖGM olarak teşkilatlanma görölmektedir. Bu teşkilatlanmanın uç birimi ise Halk Eğitimi Merkezleridir. Halk eğitimi merkezleri Hayat boyu öğrenme kapsamında kurslar ile eğitici faaliyetlerin düzenlendiği kurumlardır (MEB, 2018). Yediden yetmişe herkese kapıları açık olan bu eğitim kurumuna

yetişkinlerin talepleri yoğun olmaktadır. UNESCO yetişkin eğitimi kavramını; toplum tarafından yetişkin olarak kabul edilen bireylerin odağa alınarak, onların teknik ve uzmanlık yeterliklerini geliştirmek, yeteneklerini daha üst bir düzeye çıkarmak ve özel bir meslek ya da alana ilişkin bilgi, beceri ve yeterliklerini iyileştirmek amacıyla yürütülen eğitimsel etkinlik olarak tanımlamıştır. Bu eğitim türü “sürekli eğitim”, “dönüştürücü eğitim” ya da “eğitimde ikinci şans” olarak ifade edilebilir (UNESCO, 2011). Bu kapsamda Halk Eğitimi Merkezlerindeki kurslara gönüllü olarak başvuran yetişkinlere verilen eğitim onların eğitime katılım oranını arttıracak şekilde farklı yöntem ve tekniklerle tasarlanmalıdır. Bu sayede yetişkinler ihtiyaç duydukları veya merak ettikleri yeni beceriler için Halk Eğitimi Merkezlerine başvurmaktadır.

Halk Eğitimi Merkezlerinde üç binin üzerinde kurs programı bulunmaktadır. Bu kurs programlarının sayısı MEB HBÖGM tarafından yayımlanan yeni programlar ile düzenli olarak artmaktadır. Yayımlanan kurs programları genel ve mesleki-teknik kurslar olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır. Okuma yazma kursları genel kurslar başlığı altında yer almaktadır. Okuma yazma kurslarında öncelikli olarak MEB bünyesinde kadrolu olarak görev yapan sınıf öğretmenleri görevlendirilmektedir. Okuma yazma kurslarının açılması için herhangi bir sayı sınırı bulunmamakta olup bir kişi ile de açılabilir.

Halk Eğitimi Merkezlerinde okuma yazma kursları üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar; Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programıdır. Zorunlu eğitim çağı dışında kalmış okuma yazma bilmeyen ve temel eğitimden mahrum kişiler Halk Eğitimi Merkezine gelip okuma yazma kurslarına başvurduğunda öncelikle Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Kurs Programına tabii tutulurlar. Bu kurs programı ile yetişkinlere;

1. Hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil ve zihinsel becerileri,
2. Temel matematik becerisini,
3. Günlük yaşamla ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmak amaçlanmıştır (MEB, 2018).

Bu amaçlar doğrultusunda Türkçe, Matematik ve Yaşam Becerileri derslerinden oluşan müfredat yetişkinlere verilir. Verilen bu eğitim neticesinde ise kursiyerin başarısı Okuma-Yazma I. Kademe Seviye Tespit Sınavı ile ölçülür. Bu sınavda başarılı olan kursiyerlere “Okur Yazarlık Sertifikası” verilir. “Okur Yazar Sertifikası” nı hak eden yetişkinler eğitimine devam etmek istemesi halinde ise “Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Kurs Programına” dahil edilir. Bu eğitim ile yetişkinlere;

1. Örgün eğitimdeki ilköğretim programının öngördüğü düzeye denk bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak
2. Türk dilini düzgün bir şekilde kullanmalarını sağlayacak bilgi ve beceri kazandırmak
3. Hayat boyu kullanabilecekleri günlük yaşamla ilgili temel matematik bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak
4. Fen bilimlerine ilişkin temel düzeyde bilgi, beceri ve tutum kazandırmak
5. Yaşadığı çevreyi, kültürü ve tarihini oluşturan temel öğe ve süreçleri kavrayarak kişisel ve toplumsal sorunları çözmeye yönelik bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak amaçlanmıştır (MEB, 2018).

Bu amaçlar doğrultusunda Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji derslerinden oluşan müfredat yetişkinlere verilir. Verilen bu eğitim neticesinde ise kursiyerin başarısı Okuma-Yazma II. Kademe Seviye Tespit Sınavı ile ölçülür. Bu sınavda başarılı olan kursiyerlere ise “Yetişkinler II. Kademe

Eğitimi Başarı Belgesi” verilir. Halk eğitim merkezlerinde verilen bu kursların başarılı olması için ğrenci, ğretmen ve müfredat önemli olgulardır. Özellikle müfredatın yani ğretim programının okuma ve yazma becerilerini etkili bir biçimde kazandıracak nitelikte olmalıdır. Programın incelenmesi karar kılıcılara dntle sağlayacağından önemlidir. Özellikle de programdaki problemler ya da eksiklikleri tespit etmede uygulamadaki öğretmenler önemli birer kaynaktır.

Bu araştırmanın amacı Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan okuma yazma kurs programlarını değerlendirerek, kurs programlarının olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymak, bu alanda açılan kurslardan en st düzeye verimin alınması için öneriler geliştirmektir. Bu kapsamda aşağdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma ğretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzeye Okuma Yazma Eğitim Programı ders müfredatının amaçları 2023 Eğitim Vizyonu ile uyumlu mudur?
2. Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma ğretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzeye Okuma Yazma Eğitim Programı ders müfredatının kazanımlarında 21. Yüzyıl becerilerine yer verilmiş midir?
3. Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma ğretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzeye Okuma Yazma Eğitim Programı ders müfredatında lme ve değerlendirme süreçleri 2023 Eğitim Vizyonu ile uyumlu mudur?

Yöntem

Çalışma nitel olarak desenlenmiştir. “Nitel araştırma; gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve şimşek, 2016, s. 41). Çalışmada Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma ğretimi ve Temel Eğitim Programının, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programının ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzeye Okuma Yazma Eğitim Programının amaç, kazanım ile lme ve değerlendirme bölümleri incelenmiştir. Bu kapsamda araştırma nitel desenlerden “doküman incelemesi” yöntemine uygun olarak yapılandırılmıştır. Yıldırım ve şimşek’e (2016) göre doküman incelemesi, hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizidir. “Dokümanlar, yazılı halde bulunan metinlerden oluşan her tür doküman, görüntü ve ses kayıtları ile diğerleri kapsamında yer alan objeler, kalıntılar makro ve mikro düzeydeki veriler olarak gruplandırılır. Wach (2013) ise doküman incelemesini yazılı belgelerin içeriğini sistematik olarak analiz etmeye dayalı nitel bir yöntem olarak tanımlamıştır. Halk Eğitimi Okuma Yazma Eğitim Programlarında (MEB, 2018) yer alan kazanımlar 21. yüzyıl becerileri, amaçlar ile lme ve değerlendirme süreçleri ise 2023 MEB Eğitim Vizyonu lt kabul edilerek incelenmiştir. Kazanımların 21. YY becerilerine uygunlukları tablolar şeklinde sunulmuştur.

Bulgular

MEB tarafından 2018 yılında yayımlanan “2023 Eğitim Vizyonu” ile Hayat Boyu ğrenme programlarına yönelik nitelik ve erişim artırılması hedefi konmuştur. Bu kapsamda dokuz alt başlık amaçlanmıştır. Bunlar;

- 1.Yaş itibarıyla örgün eğitim kapsamı dışında kalmış bireylere yönelik diplomaya esas müfredatın yapısı, temel beceriler korunmak kaydıyla sadeleştirilecektir.
- 2.Hayat boyu öğrenme süreçlerinde farklı hedef kitlelere ulaşmak ve öğrenmeye erişimi artırabilmek için uzaktan eğitim teknolojilerinden yüksek düzeyde yararlanılacaktır.

3. Mesleki, sosyal ve kültürel becerilere yönelik hayat boyu öğrenme programları güncellenerek çeşitlendirilecek, hayat boyu öğrenme süreçlerine yönelik toplumsal farkındalığa ilişkin çalışmalar yapılacaktır.

4. Hayat boyu öğrenme alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların verilerinin yer aldığı Ulusal Hayat Boyu Öğrenme İzleme Sistemi kurulacaktır.

5. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yürütülen hayat boyu öğrenme ve yaygın eğitim sürecindeki sertifikaların belli standartlara bağlı olarak tanınırlığı artırılacaktır.

6. Erken çocukluk, çocukluk ve ergenlik dönemine ilişkin, ebeveynlere yönelik destek eğitim programları güncellenerek yaygınlaştırılacaktır.

7. İlgili bakanlık ve kurumlarla iş birliği ve koordinasyon dâhilinde, başta çocuk ve kadına yönelik olmak üzere şiddetle mücadele bağlamında farkındalık eğitimleri düzenlenecektir.

8. Çocuk ve gençlerimiz başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerine yönelik her türlü bağımlılıkla mücadeleye ilişkin farkındalık eğitimleri yaygınlaştırılacaktır.

9. 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan çoklu okuryazarlıklara (dijital, finansal, sağlık, ekoloji ve sosyal medya gibi vb.) ilişkin farkındalık ve beceri eğitimleri düzenlenecektir.

Günümüz dünyasında bireylerin kendilerini geliştirmek için şüphesiz hayat boyu öğrenmeye devam etmeleri gerekmektedir. Anlık değişen dünyaya ayak uydurmak için öncelikle temel bilgi ve becerilerin kazanılmış olması gerekmektedir. Eğitim-öğretim sürecinde günlük hayat baz alınarak, günlük yaşamda lazım olacak bilgi, beceri ve davranışların kazandırılması amaçlanmalıdır. Bu bilgi, beceri ve davranışlar da öğretim programları vasıtasıyla kazandırılır. Burada değerlerimiz ve yetkinlikler bize kılavuz olacaktır. MEB'e (2018) göre değerlerimiz; toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir parçamızdır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır.

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda hazırlanan “Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı” ile yetişkinlere;

1. Hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil ve zihinsel becerileri,
2. Temel matematik becerisini,
3. Günlük yaşamla ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmak amaçlanmıştır.

Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda hazırlanan “Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı” ile yetişkinlere;

1. Örgün eğitimdeki ilkökul programının öngördüğü düzeye denk bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak,
2. Türk dilini düzgün bir şekilde kullanmalarını sağlayacak bilgi ve beceri kazandırmak,
3. Hayat boyu kullanabilecekleri günlük yaşamla ilgili temel matematik bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak,
4. Fen bilimlerine ilişkin temel düzeyde bilgi, beceri ve tutum kazandırmak,
5. Yaşadığı çevreyi, kültürü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak kişisel ve toplumsal sorunları çözmeye yönelik bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak amaçlanmıştır.

Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programında ise okuma yazma öğrenmek isteyen bireylerin en kısa sürede temel okuryazarlık düzeyine ulaşmaları amaçlanmaktadır.

Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programı ile örgün eğitim dışına çıkmış ancak okuma yazma becerisine sahip olmayan bireylerin okur yazar yapılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda kurs programlarının 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen genel amaçlara ve ilkelere uygun olduğu görülmüştür. 2023 eğitim vizyonu ile karşılaştırıldığında ise 21. Yüzyıl becerileri arasında yer alan çoklu okuryazarlık becerisine uzak kaldığı görülmüştür.

İçinde yaşadığımız çağda bilgi ve teknoloji çok hızlı değişmektedir. Bu değişim toplumsal yaşamda yeni ihtiyaçların doğmasına sebep olmaktadır. Bu ihtiyaçları gidermek için ise toplumun birtakım becerilere sahip olması gerekmektedir. McCoog (2008) 21. yüzyıl öğrencilerinin hem kendi kendini yöneten hem de bireyler, gruplar ve makinelerle iş birliği yapma yeteneğine sahip olmaları gerektiğini belirtmiştir. Bu noktada karşımıza 21. yüzyıl becerileri çıkmaktadır. 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğuyla ilgili alan yazında hazırlanmış birçok çerçeve (OECD, ATCS vb.) mevcuttur. Söz konusu çerçeveler arasında Partnership for 21st Century Skills'in (P21) hazırlanmış olduğu çerçeve alan yazında daha fazla kabul görmektedir. P21 Çerçevesi, 21. yüzyıl becerilerini eğitim ortamlarına dahil etmek amacıyla oluşturulmuş bir modeldir. ABD (Amerika Birleşik Devletleri) Eğitim Bakanlığından bir koalisyon ile Apple, AOL (America Online), Microsoft, Cisco gibi işletmeler ve NEA (National Education Association) gibi eğitime dahil olan kuruluşlar tarafından 2006 yılında geliştirilmiştir. P21'in hazırlanmış olduğu çerçeve incelendiğinde becerilerin üç ana başlık altında toplandığını görüyoruz. P21'e ait beceriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: P21 çerçevesi bağlamında 21. YY becerileri

Yaşam ve Kariyer Becerileri	Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri	Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri
Esneklik ve Uyum Yeteneği	Yaratıcılık	Bilgi Okuryazarlığı
Girişimcilik ve Özyönetim	Eleştirel Düşünme	Medya Okuryazarlığı
Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	İletişim	Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) Okuryazarlığı
Verimlilik ve Hesap Verebilirlik	İş birliği	
Liderlik ve Sorumluluk		

Günümüzde toplumda söz sahibi olmak için 21.yüzyıl becerilerine en üst seviyede sahip olunması gerekmektedir. Bu sayede toplumda etkin bir role sahip olup Maslow'un bahsettiği kendini gerçekleştiren birey olma yolunda önemli bir adım atmış oluruz. Çünkü bu becerilere sahip olan kişiler her türlü değişime ve yeniliğe uyum sağlayabilen, girişimci, özyönetim becerisi yüksek, sosyal ve kültürel becerilere sahip, sorumluluk sahibi, liderlik özelliği gelişmiş, yaratıcı, eleştirel düşünebilen, etkili iletişim kurabilen, iş birliğine açık, bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığı kuvvetli kişilerdir. Bu kapsamda değişimin bu denli hızlı olduğu çağımızda sadece örgün eğitimde değil yaygın eğitim kurumlarında da 21. Yüzyıl becerilerine yönelik kazanımların yer aldığı eğitimler verilmelidir.

Çalışmada içerik analizine tabi tutulan 21. yüzyıl becerilerinin (Yaşam ve Kariyer Becerileri; Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri, Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri) Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma

Öğretimi ve Temel Eğitim Programında yer alan Türkçe, Yaşam Becerisi ve Matematik dersi öğretim programının kazanımlarında hangi oranlarda yer aldığıyla ilgili bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programında Yer Alan 21. Yüzyıl Becerileri

21. Yüzyıl Becerileri (P21)		Türkçe dersi kazanım sayısı 27				Yaşam Becerisi dersi kazanım sayısı 27			Matematik dersi kazanım sayısı 37			Toplam	
		Dinleme / İzleme (4)	Konuşma (2)	Okuma (11)	Yazma (10)	Ben ve Ailem (14)	Çevrem (6)	Ülkem (7)	Sayılar ve İşlemler (23)	Geometri (1)	Ölçme (12)		Veri İşleme (1)
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Esneklik ve Uyum Yeteneği	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	Girişimcilik ve Özyönetim	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	0	0	0	0	2	1	2	0	0	0	0	5
	Verimlilik ve Hesap Verebilirlik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri	Liderlik ve Sorumluluk	0	0	0	0	6	3	4	0	0	0	0	13
	Yaratıcılık	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	4
	Eleştirel Düşünme	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	İletişim	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	3
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	İş birliği	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	Bilgi Okuryazarlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Medya Okuryazarlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) Okuryazarlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Toplam	1	1	1	1	11	6	6	1	0	0	0	28

Tablo 2’ye göre 91 kazanım arasında “21. Yüzyıl Becerileri”ne 28 kez temas edildiği tespit edilmiştir. 21. Yüzyıl Becerilerinin alt boyutlarına yönelik yapılan incelemede “Yaşam ve Kariyer Becerileri” alt boyutuna toplamda 19 kez temas edildiği, “Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri” alt boyutuna toplamda 9

kez temas edildiği, “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” alt boyutuna ise hiç yer verilmediği görölmüştür. Diğer taraftan kazanımlar ders bazlı olarak incelendiğinde Türkçe dersinde yer alan 27 kazanım arasında “21.Yüzyıl Becerileri”ne 4 kez temas edildiği ancak “Yaşam ve Kariyer Becerileri” ve “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” alt boyutuna ise hiç temas etmediği görölmüştür. Yaşam Becerisi dersinde yer alan 27 kazanım arasında “21.Yüzyıl Becerilerine” 23 kez temas edildiği ancak “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” alt boyutuna hiç temas edilmediği görölmüştür. Matematik dersinde yer alan 37 kazanım arasında “21.Yüzyıl Becerilerine” 1 kez temas edildiği “Yaşam ve Kariyer Becerileri” ve “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” alt boyutuna ise hiç temas etmediği görölmüştür.

Çalışmada içerik analizine tabi tutulan 21. yüzyıl becerilerinin (Yaşam ve Kariyer Becerileri; Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri, Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri) Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programında yer alan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının kazanımlarında hangi oranlarda yer aldığıyla ilgili bilgiler aşağıda Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programında Yer Alan 21. Yüzyıl Becerileri

	21. Yüzyıl Becerileri (P21)	Türkçe dersi kazanım sayısı 36		Matematik dersi kazanım sayısı 40		Fen Bilimleri dersi kazanım sayısı 28		Sosyal Bilgiler dersi kazanım sayısı 28																
		Dinleme / İzleme (5)	Konusma (2)	Okuma (20)	Yazma (6)	Savunlar ve İlemler (25)	Geometri (2)	Ölçme (11)	Yeri İzleme (2)	Diünya ve Evren (2)	Canlılar ve Yaşam (8)	Fiziksel Olavlar (11)	Madde ve Doğası (6)	Birey ve Toplum (2)	Kültür ve Miras (2)	İnsanlar, Yerler ve Çevreler (4)	Bilim, Teknoloji ve Toplum (2)	İletim, Dağıtım ve Tüketim (4)	Etkin Vatandaşlık (6)	Küresel Bağlantılar (2)	Din ve Güzel Ahlak (4)	Toplam		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Esneklik ve Uyum Yeteneği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Girişimcilik ve Özyönetim	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Verimlilik ve Hesap Verebilirlik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Liderlik ve Sorumluluk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	7
Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri	Yaratıcılık	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Eleştirel Düşünme	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	6
	İletişim	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	İş birliği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilgi Okuryazarlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Medya Okuryazarlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) Okuryazarlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Toplam		0	1	2	0	1	1	0	0	0	2	4	1	1	0	1	1	1	2	0	1	19	

Tablo 3'e göre 132 toplam kazanım arasında "21. Yüzyıl Becerileri"ne 19 kez temas edildiği tespit edilmiştir. 21. Yüzyıl Becerilerinin alt boyutlarına yönelik yapılan incelemede "Yaşam ve Kariyer Becerileri" alt boyutuna toplamda 7 kez temas edildiği, "Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri" alt boyutuna toplamda 11 kez temas edildiği, "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" alt boyutuna ise 1 kez temas edildiği görülmüştür. Diğer taraftan kazanımlar ders bazlı olarak incelendiğinde Türkçe dersinde yer alan 36 kazanım arasında "21.Yüzyıl Becerileri"ne 3 kez temas edildiği ancak "Yaşam ve Kariyer Becerileri" ve "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" alt boyutuna ise hiç temas etmediği görülmüştür. Matematik dersinde yer alan 40 kazanım arasında "21.Yüzyıl Becerilerine" 2 kez temas edildiği ancak "Yaşam ve Kariyer Becerileri" ve "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" alt boyutuna ise hiç temas etmediği görülmüştür. Fen Bilimleri dersinde yer alan 28 kazanım arasında "21. Yüzyıl Becerilerine" 7 kez temas edildiği, "Yaşam ve Kariyer Becerileri" alt boyutuna 2 kez temas edildiği "Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri" alt boyutuna 5 kez temas edildiği ancak "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" alt boyutuna ise hiç temas etmediği görülmüştür. Sosyal Bilgiler dersinde yer alan 28 kazanım arasında "21. Yüzyıl Becerileri"ne 7 kez temas edildiği "Yaşam ve Kariyer Becerileri" alt boyutuna 5 kez, "Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri" alt boyutuna 1 kez, "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" alt boyutuna ise 1 kez temas edildiği görülmüştür.

Çalışmada içerik analizine tabi tutulan 21. yüzyıl becerilerinin (Yaşam ve Kariyer Becerileri; Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri, Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri) Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programında yer alan öğretim programının kazanımlarında hangi oranlarda yer aldığıyla ilgili bilgiler aşağıda Tablo 4'te her bir ana başlığa bağlı tablolara aktarılmıştır.

Tablo 4: Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programında Yer Alan 21. Yüzyıl Becerileri

21. Yüzyıl Becerileri (P21)	Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programı Kazanımları (13)	Toplam
-----------------------------	---	--------

Yaşam ve Kariyer Becerileri	Esneklik ve Uyum Yeteneği	0	0
	Girişimcilik ve Özyönetim	0	0
	Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	0	0
	Verimlilik ve Hesap Verebilirlik	0	0
	Liderlik ve Sorumluluk	1	1
Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri	Yaratıcılık	0	0
	Eleştirel Düşünme	0	0
	İletişim	0	0
	İş birliği	0	0
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilgi Okuryazarlığı	0	0
	Medya Okuryazarlığı	0	0
	Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) Okuryazarlığı	0	0
Toplam		1	1

Tablo 4'e göre 13 toplam kazanım arasında "21. Yüzyıl Becerileri"ne 1 kez temas edildiği tespit edilmiştir. 21. Yüzyıl Becerilerinin alt boyutlarına yönelik yapılan incelemede "Yaşam ve Kariyer Becerileri" alt boyutuna toplamda 1 kez temas edildiği, "Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri" alt boyutuna ve "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" alt boyutuna hiç yer verilmediği görülmüştür.

MEB tarafından 2018 yılında yayımlanan "2023 Eğitim Vizyonu" ile belirlenen ölçme ve değerlendirme hedefleri dört başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

1. Eğitim kalitesinin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemleri etkinleştirilecek.

- Eğitim sistemimizdeki tüm sınavlar; amacı, içeriği, soru tiplerine bağlı yapısı ve sağlayacağı yarar bağlamında yeniden düzenlenecektir.
- Akademik başarının ölçülmesinde kullanılan ölçütler ve değerlendirme biçimleri çeşitlendirilecektir.
- Ölçme değerlendirmede süreç ve sonuç odaklı bütünlük bir anlayış ortaya konulacaktır.
- Belirlenecek sınıf düzeylerinde herhangi bir notlandırma olmaksızın sistemin/alınan kararların işleyişini öğrencilerin akademik çıktıları üzerinden görebilmek amacıyla Öğrenci "Öğrenci Başarı İzleme Araştırması" yapılacaktır.
- Okullar ve bölgeler arası farkları azaltmak, eğitim sistemini bir bütün olarak görmek amacıyla "Öğrenci Başarı İzleme Araştırması" sonuçları, yıllar içerisinde akademik dünyayla birlikte çalışılarak takip edilecek ve sistemde gerekli iyileştirici tedbirler alınacaktır.
- Erken çocukluk eğitiminden başlanarak üst öğrenim kademelerinde de devam edecek şekilde, çocukların tüm gelişim alanlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik e-portfolyo, çocuğa ait verilerin korunması esasıyla oluşturulacaktır.
- Dijital ölçme değerlendirme uygulamaları konusunda, veliler için özel eğitimler tasarlanacaktır.

2. Öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikleri izlenecek.

- Çocuklarımızın sosyal ve eğitsel becerilerinin sınıf ve okul düzeyinden Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatına kadar izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik olarak tüm illerimizde ölçme değerlendirme birimleri kurulacaktır.

- Tüm çocuklarımızın sosyal, sportif ve kültürel etkinlikleri e-portfolio içerisinde derlenecektir.
- Ortaya çıkacak dosyanın verileri öğrencinin ihtiyacı olan çeşitli değerlendirme süreçlerinde kullanılacaktır.

3.Kademeler arası geçiş sınavlarının eğitim sistemi üzerindeki baskısı azaltılacak.

- Okullar arası başarı farklarının azaltılmasına yönelik eğitsel tedbirler alınacaktır.
- Şartları elverişsiz okulların fiziksel ve sosyal imkânları genişletilecektir.
- Sınavla öğrenci alan okul sayıları kademeli bir şekilde azaltılacaktır.
- Bakanlık tarafından sağlanan kaynakların adalet temelli dağıtılması sağlanacaktır.
- Öğrencileri akademik, sosyal ve fiziksel olarak destekleyen mekanizmaların Bakanlık, il, ilçe ve okul düzeyinde yapılandırılması sağlanacaktır
- “Okul Profili Değerlendirme Verileri” izlenerek hangi okula ne tür destekler sağlanacağını tespit etmek için karar destek mekanizması oluşturulacaktır.
- Elverişsiz koşullardaki aileler, diğer bakanlıklarla birlikte oluşturulacak mekanizmalarla desteklenecektir.
- Sınavsız yerleştirme konusunda esnek modeller geliştirilecektir.
- Yapılacak olan kamuoyu iletişim çalışmalarıyla, sınava olan ihtiyacın azaltılması için yapılan iyileştirmelere yönelik farkındalık artırılacaktır.

4.Yeterlilik temelli ölçme değerlendirme yapılacak

- Farklı konu alanlarında yeterlilik tanımları yapılarak standartlar oluşturulacak, müfredatların bu standartlara uygunluğu sağlanacaktır.
- Yapılacak uygulamalarla hedeflenen gruplarda tanımlanan yeterlilik seviyelerine göre öğrenci dağılımları belirlenecek ve öğrenme analitiğine iletilecektir.
- Hedeflenen öğrenci nüfusunun (okul türü, bölge, cinsiyet, sosyo-ekonomik statü) yeterlilik seviyeleri belirlenecek, yıllar içindeki değişimlerini takip etmek üzere veri üretilecektir.
- Farklı yeterlilik gruplarında bulunan öğrenciler, öğrenme analitiği ile riskleri açısından izlenerek yerinde ve zamanında tedbirler alınacaktır.

MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nin 73. maddesinde okuma yazma yeterliliklerinin ölçme ve değerlendirmesi ile ilgili olarak belirtilen aşağıdaki açıklamalar doğrultusunda yapılır.

1. Yetişkin Okuma Yazma I. Kademe Seviye Tespit Sınavı ile Okur Yazarlık Belgesi ve Yetişkin Okuma Yazma II. Kademe Seviye Tespit Sınavı ile Yetişkinler II. Kademe Eğitimi Başarı Belgesi alacak kişilerin yeterliliklerinin doğrudan ölçülerek belgelendirilmesinde sınavlarla ilgili genel hükümler uygulanmaz.

2. Kişilerin başvurusu ile kurum müdürünün başkanlığında biri sınıf öğretmeni olmak üzere üç kişiden oluşan komisyonca Yetişkinler Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programına (I. ve II. Kademe) uygun olarak bilgi ve becerilerini ölçmek amacıyla yazılı/sözlü/uygulamalı sınav yapılır. Sınava alınacak özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin yetersizlik türüne göre uzman bir komisyon üyesi belirlenir. Bireylerin yetersizlik türlerine göre sınavlarda gerekli tedbirler alınır. Sınavda başarılı sayılabilmek için her dersten en az geçer puan alınması gerekmektedir.

3.Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Eğitimi Kursunda veya Yetişkin Okuma Yazma I. Kademe Seviye Tespit Sınavında başarılı olanlara “Okur Yazarlık Belgesi” verilir.

4.Yetişkinler II. Kademe Okuma Yazma Eğitimi Kursunda veya Yetişkin Okuma Yazma II. Kademe Seviye Tespit Sınavında başarılı olanlara “Yetişkinler II. Kademe Eğitimi Başarı Belgesi” verilir.

5.Okuma yazma yeterliliklerinin doğrudan ölçülmesinde aday sayısı ve zaman kısıtlaması şartları aranmaz. Sınav komisyonlarında görevli yöneticiler dışındaki öğretmenlere ilgili mevzuatta belirtilen sınav ücreti ödenir.

Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı ve Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programı ders müfredatına baktığımızda kursiyerlerin süreç içerisinde değerlendirilmesine yönelik bir ölçme değerlendirme anlayışı benimsenmiş olduğu görülmektedir. Ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin üç basamaklı olarak tanımayaya yönelik, izlemeye yönelik ve sonuç odaklı olarak yapılması beklenmektedir. Kursiyerlerin ön öğrenmelerin ilişkin düzeylerinin tespit edilmesi amacıyla tanıma amaçlı, kurs devam ederken öğrenme düzeylerini, eksikliklerini tespit etmek ve anında müdahale etmek amacıyla izleme amaçlı, eğitim öğretim sonucunda ise öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiğini tespit etmek amacıyla sonuç odaklı değerlendirme yapılmaktadır. Bu kapsamda kursiyerlere her dersten bir sınav puanı bir de uygulama/pratik puanı verilmektedir. Başarılı sayılmak için her dersten en az 50 puan ortalama almak gerekmektedir. Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programında ders başlıkları ayrı ayrı yer almadığı için bir sınav puanı bir de uygulama/pratik puanı yeterlidir.

Sonuç ve öneriler

Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı, Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programı ve Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programı ile örgün eğitim dışına çıkmış ancak okuma yazma becerisine sahip olmayan bireylerin okur yazar yapılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda kurs programlarının 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen genel amaçlara ve ilkelere uygun olduğu görülmüştür. 2023 eğitim vizyonu ile karşılaştırıldığında ise 21. Yüzyıl becerileri arasında yer alan çoklu okuryazarlık becerisine uzak kaldığı görülmektedir. Bu kapsamda programların güncellenmesi faydalı olacaktır. Diğer taraftan Kaya (2015), yaptığı araştırmada toplumsal cinsiyet eşitliği açısından dezavantajlılığın devam ettiği Türkiye'de ise kadın okur-yazarlığı oranımız hala istenilen düzeyde olmadığı, yetişkin eğitimi uygulamaları da bir tür kısır döngü içerisinde tekrarlanmakta olduğu, kurs ve kursiyer sayılarının artmış olması başarı olarak algılanmakta olduğu sonucuna varmıştır.

16.06.2021 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programına ait 91, yine ayrı tarihte onaylanarak yürürlüğe giren Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programına ait 132 ve 26.02.2018 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programına ait 13 kazanımın P21'in çerçevesindeki becerilere uygunluğu bakımından incelendiği bu çalışmada, öğretim programında yer alan 236 ayrı kazanım çerçevesinde yer alan üç ayrı ana başlığa (Yaşam ve Kariyer Becerileri; Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri; Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri) bağlı her bir alt başlık (Esneklik ve uyum yeteneği, girişimcilik ve özyönetim, sosyal ve kültürlerarası beceriler, verimlilik ve hesap verebilirlik, liderlik ve sorumluluk; yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, iş birliği; bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı) için ayrı ayrı incelenmiştir. Yapılan incelemede 236 toplam kazanım arasında "Yaşam ve Kariyer Becerileri"ne 27; öğrenme ve yenilikçilik becerilerine 20; bilgi, medya ve teknoloji becerilerine yalnızca 1 kez yer verilmiş olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla 21. yüzyıl becerilerinin göz önünde bulundurulmadan kazanımların belirlendiği sonucuna ulaşılmıştır. İçinde bulunduğumuz dijital çağda teknoloji kullanımı son derece önemli iken incelenen öğretim programları kazanımlarında "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" kazanımlarına en az yer verilmiş olması düşündürücüdür. İncelenen kurs programlarına bakıldığında "Yaşam ve Kariyer Becerileri"ne en çok yer verilen beceri grubu olduğu görülmektedir. Ayrıca bu başlığın alt boyutu olan "Liderlik ve

Sorumluluk” becerisi 21 kazanımla en çok yer verilen alt boyut olduğu ancak sorumluluk becerisine daha çok değinildiği programın detaylı kazanım incelemesinden görülmektedir. Buradan hareketle kurs programlarında sorumluluk becerisinin en çok önem verilen 21. Yüzyıl becerisi olduğu sonucuna ulaşılabılırız. Diğer taraftan Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programında kurs programının dersler bazında alt başlıklara ayrılmadığı ve kazanımların 21. yüzyıl becerilerini kapsamadığı görülmüştür. Erdal ve Balcı (2021) yaptığı çalışmada okuma yazma kurs modülünün yeterlilik düzeyi incelendiğinde kısmen günlük ihtiyaçlara cevap verdiği ayrıca ders süresinin ve kazanımların yetersiz olması, matematiksel becerilerin ve yaşam becerilerin modül programının eksikliği olduğunu sonucuna varmıştır. Genel olarak bakıldığında ise incelenen üç kurs programının 21. Yüzyıl becerilerinin uzağında kaldığı, 2021 yılında güncellenmesine rağmen bu beceriler göz önüne alınarak tekrar güncellenmesinin doğru olacağı düşünülmektedir. Bunu destekleyen çalışmada İnce (2008) yaptığı çalışmada yetişkin okuryazarlık programlarının toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sürekli olarak güncellenmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Yetişkinler I. Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı ve Yetişkinler II. Kademe Temel Eğitim Programında ölçme değerlendirme süreci temelli olarak yapılması anlayışının benimsendiği görülmektedir. Bu kapsamda ön bilgileri tespit etmek için tanımaya yönelik, eğitim öğretim faaliyeti devam ederken izlemeye yönelik ve kazanımların ne derece öğrenildiğini tespit etmek için sonuç odaklı değerlendirme yapılması beklenmektedir. Kurs programında bahsedilen ölçme ve değerlendirme açıklamaları ile 2023 Eğitim Vizyonuna karşılaştırıldığında 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan başarının ölçülmesinde kullanılan ölçütler ve değerlendirme biçimlerinin çeşitlendirilmesi, ölçme değerlendirmede süreç ve sonuç odaklı bütünlük bir anlayış ortaya konulması hedefi ile uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca kursiyerlerin başarılı sayılması için hem teorik hem de pratik sınav puanına sahip olması gerektiği yönetmelikte belirtilmiş olup bu durum E-Yaygın üzerinden kurs kursiyer işlemleri sekmesinden görülebilmektedir. Ancak Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programında ölçme ve değerlendirme nasıl yapılacağına dair detaylı bir açıklama mevcut değildir. Bu anlamda bu kurs programının güncellenmesi faydalı olacaktır. Gürgeç (2010) yaptığı çalışmada programın değerlendirme boyutu ile ilgili ifadeler tek tek bakıldığında, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme konusunda zorlanmadıkları ancak öğretmenlerin tamamına yakını yetişkinler okuma-yazma öğretiminin değerlendirilmesi konusunda seminer, kurs veya hizmet içi eğitime ihtiyaçlarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- Bay, Y. (2008). *Ses Temelli Cümle Yöntemiyle İlk Okuma-yazma Öğretiminin Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. PegemA Yayıncılık.
- Çelenk, S. (2007). *İlk Okuma Yazma Programı ve Öğretimi*. Maya Akademi.
- Demirel, Ö. (2006). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi*. PegemA Yayıncılık.
- Erdal, E. ve Balcı, H. (2021). Okuma Yazma Kurslarının Etkililiğine İlişkin Kursiyer Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *International Social Sciences Studies Journal*, 7(79), 941-955.
- Güneş, F. (1997). *Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*. Ocak Yayınları.
- Gürgeç, O. (2010). *Halk eğitimi Merkezlerince yürütülen yetişkinler Okuma-Yazma eğitimi ve Temel eğitim programının etkililiğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- İnce, G. (2008). Yetişkin okuryazarlık programlarının nitelik açısından değerlendirilmesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=St3P8PoV61Vu0J5Nh4ceFw&no=JHvFPfY5Gc6LuwT9adZl8w> adresinden 17.10.2022 tarihinde alınmıştır.
- Kavcar, C. Oğuzkan, F. ve Sever, S. (2005). *Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin*. Engin Yayınevi.
- Kaya, H. E. (2015). Türkiye’de halk eğitimi merkezleri. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(3), 268-277.
- Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21-28.
- McCoog, I. J. (2008). 21st century teaching and learning. Education Resource Center. 13.11.2022 tarihinde eric.ed.gov/PDFS/ED502607.pdf adresinden erişilmiştir.
- MEB, (2018). *Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği*, 13/11/2022 tarihinde <https://hbogm.meb.gov.tr/www/milli-egitim-bakanligi-hayat-boyu-ogrenme-kurumlari-yonetmeliği-yayimlandi/icerik/789> adresinden erişilmiştir.
- MEB, (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf adresinden 21.09.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB, (2018). Yetişkinler I. kademe temel eğitim programı. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kurslar/Okuma%20Yazma_Yeti%C5%9Fkinler%20I.Kademe%20Okuma%20Yazma%20%C3%96%C4%9Fretimi%20TEP.pdf adresinden 20.09.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB, (2018). Yetişkinler II. kademe temel eğitim programı. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kurslar/Okuma%20Yazma_Yeti%C5%9Fkinler%20II.Kademe%20Okuma%20Yazma%20%C3%96%C4%9Fretimi%20TEP.pdf adresinden 17.09.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB, (2018). Yoğunlaştırılmış Temel Düzey Okuma Yazma Eğitim Programı, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kurslar/Okuma%20Yazma_Yo%C4%9Funla%C5%9Ft%C4%B1r%C4%B1lm%C4%B1C5%9F%20Temel%20D%C3%BCzey%20Okuma%20Yazma%20E%C4%9Fitim%20Program%C4%B1.pdf adresinden 21.09.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Anı Yayıncılık.
- Susar Kırmızı, F. (2008). *Okuma*, Etkinliklerle Türkçe Öğretimi İçinde (105-139). Ekin Kitapevi.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretimi Yöntemleri –Yeni Yaklaşımlar-*. Akçağ Basım Yayın.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yurdakal, İ. H. ve Kırmızı, F. (2022). *Yazma Yöntem ve Teknikleri*, Edi: B. B. Ayrancı ve A. Başkan, Kuram ve uygulamada yazma eğitimi içinde (s. 129-175), Pegem Akademi.
- UNESCO, (2011). *Definition of adult education*. <http://uis.unesco.org/en/glossary>
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. *IDS Practice Papers*, 1-10.

Extended Abstract

Aim

The aim of this research is to evaluate the literacy course programs opened in Public Education Centers, to reveal the positive and negative aspects of the course programs, and to develop suggestions for getting the highest level of efficiency from the courses opened in this field. In this context, answers to the following sub-problems were sought:

1. Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program, Adults II. Are the objectives of the 4th Level Basic Education Program and Intensive Basic Level Literacy Education Program in line with the 2023 Education Vision?
2. Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program, Adults II. Are 21st century skills included in the acquisitions of the 4th Level Basic Education Program and Intensive Basic Level Literacy Education Program?
3. Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program, Adults II. Are the measurement and evaluation processes in the 4th Level Basic Education Program and Intensive Basic Level Literacy Education Program in line with the 2023 Education Vision?

Method

The study was designed qualitatively. "Qualitative research; It can be defined as a research in which qualitative data collection methods such as observation, interview, document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a natural environment in a realistic and holistic way" (Yıldırım & Şimşek, 2016, p. 41). In the study, Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program, Adults II. The aim, achievement, measurement and evaluation sections of the 2nd Level Basic Education Program and the Intensive Basic Level Literacy Education Program were examined. In this context, the research was structured in accordance with the "document review" method, one of the qualitative patterns. According to Yıldırım and Şimşek (2016), document analysis is the analysis of written materials containing information about the targeted phenomenon or phenomena. "Documents, all kinds of documents consisting of written texts, images and sound recordings, and objects and remains within the scope of others are grouped as macro and micro level data. Wach (2013), on the other hand, defined document review as a qualitative method based on systematically analyzing the content of written documents. The achievements in the Public Education Literacy Education Programs (MEB, 2018) are 21st century skills, and the objectives and measurement and evaluation processes have been examined by accepting the 2023 MEB Education Vision as a criterion. The suitability of the achievements to 21st century skills is presented in the form of tables.

Findings

As a result of the research, the following findings were reached: When the objectives of the Public Education literacy course programs were compared with the 2023 education vision, it was seen that the multi-literacy skill in the vision was far away. When the achievements of the course curricula are compared with 21st century skills, it has been observed that although they were updated in 2018 and 2021, they remained far from 21st century skills. When the measurement and evaluation explanations mentioned in the course programs are compared to the 2023 Education Vision, it has been seen that the

criteria and evaluation methods used in the measurement of success in the 2023 Education Vision are compatible with the goal of diversifying, process and result-oriented integrated understanding in measurement and evaluation.

Results

Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program, Adults II. With the 2nd Level Basic Education Program and the Intensive Basic Level Literacy Education Program, it is aimed to make literate individuals who have gone out of formal education but do not have literacy skills. In this context, it has been seen that the course programs are in accordance with the general objectives and principles specified in the National Education Basic Law No. 1739. When compared with the 2023 education vision, it is seen that it is far from the multi-literacy skill, which is among the 21st century skills. In this context, updating the programs would be beneficial. On the other hand, Kaya (2015) stated in his research that in Turkey, where disadvantage in terms of gender equality continues, our female literacy rate is still not at the desired level, adult education practices are repeated in a kind of vicious circle, and the increase in the number of courses and trainees is a success. concluded that it was perceived. Adults I. Level Literacy Teaching and Basic Education Program and Adults II. It is seen that the understanding of making measurement and evaluation on a process-based basis is adopted in the 4th Level Basic Education Program. In this context, it is expected to make a result-oriented evaluation in order to identify the preliminary information, to monitor while the education activity continues, and to determine to what extent the achievements are learned. When the measurement and evaluation explanations mentioned in the course program are compared to the 2023 Education Vision, it is seen that the criteria and evaluation methods used in the measurement of success in the 2023 Education Vision are compatible with the goal of diversifying, and creating a process and result-oriented integrated understanding in measurement and evaluation. In addition, it is stated in the regulation that trainees must have both theoretical and practical exam scores in order to be considered successful, and this can be seen on the course trainee transactions tab on E-Yaygın. However, there is no detailed explanation on how measurement and evaluation will be made in the Intensive Basic Level Literacy Education Program. In this sense, updating this course program would be beneficial. G6rge6 (2010) in his study, when the statements about the evaluation dimension of the curriculum were examined one by one, it was concluded that the teachers did not have difficulty in assessment and evaluation, but that almost all of the teachers needed seminars, courses or in-service training on the evaluation of adult literacy teaching.